

Tyrimas: Kūrybinės industrijos - produktyvi Lietuvos ekonomikos dalis

Pirmą kartą Lietuvoje buvo atliktas išsamus autorių teisių ir gretutinių teisių (ATGT) ekonominio indėlio į Lietuvos ekonomiką tyrimas. Jo metu išanalizuotas ATGT srities kasmetinis indėlis į Lietuvos bendrąjį vidaus produktą, užimtumą ir užsienio prekybą 2000–2008 metais.

Tyrimas atskleidė, kad atskiros ATGT ekonominės veiklos kito labai sparčiai, nors visuminė šių ekonominių veiklų įtaka Lietuvos ekonomikai nagrinėjamu laikotarpiu kito nuosaikiai. 2008 metais ji sudarė 5,4 proc. bendrosios pridėtinės vertės ir 4,92 proc. nacionalinio užimtumo. Tai rodo, kad kūrybinės industrijos yra produktyvi Lietuvos ekonomikos dalis, kadangi jose statistinis darbuotojas sukuria didesnę nei vidutinę pridėtinę vertę.

Užsienio prekyboje ATGT srities eksportas siekė 4,68 proc. bendrojo eksporto. Lyginant su kaimyninėmis šalimis, pagal ATGT ekonomikos segmento sukuriama pridėtinę vertę ar BVP Lietuva artima Latvijai, Suomijai, Slovėnijai ir Bulgarijai.

Tyrimas parodė, kad svarbiausios ATGT ekonomikos šakos yra (1) spauda ir literatūra, (2) programinė įranga ir duomenų bazės bei (3) reklamos paslaugos. Ekonominis

spaudos ir literatūros indėlis nuo 2000 m. iki 2008 m. sparčiai mažėjo, susitraukdamas beveik trečdaliu, tačiau tiriamo laikotarpio pabaigoje vis dar išliko pirmaujančiu ATGT sektoriumi, sukurdamas 0,87 proc. bendrosios pridėtinės vertės. Antroje vietoje – programinė įranga ir duomenų bazės, kurių dalis Lietuvos ekonomikoje per nagrinėjamą laikotarpį išaugo dvigubai ir 2008 m. sudarė 0,69 proc. BVP. Trečioji pagal ekonominę svarbą reklamos paslaugų sritis taip pat greitai plėtėsi ir nagrinėjamo laikotarpio pabaigoje sudarė 0,47 proc. BVP.

Tyrime detaliai aprašomas visų kūrybinių ekonominių veiklų indėlis į Lietuvos ekonomiką, pateikiamos viešosios politikos, statistikos darbų organizavimo ir analitinės rekomendacijos. Jas įgyvendinus būtų sukurta pakankama kūrybinių ekonomikos šakų stebėseną, kuri padėtų vertinti šio sektoriaus sudedamąsias dalis, laiku identifikuoti problemas ar atsirandančias naujas ekonomines galimybes. Šis tyrimas suteiks svarbių argumentų priimančiam sprendimui dėl ATGT ekonomikos plėtros.

Tyrimas atliktas pagal Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) „Pramonės šakų, susijusių su autorių teisėmis, svarbos ekonomikai vertinimo gaires“, kuriomis remtasi atliekant tyrimus jau daugiau nei 30 pasaulio šalių. Tokie lyginamieji tyrimai sudaro daugiau galimybių

pasinaudoti gerąja kitų šalių patirtimi, pasirenkant ATGT politikos kryptis.

Tyrimą užsakė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija ir Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija (PINO, angl. World Intellectual Property Organisation). Tyrimą 2011 m. kovo mėn. – 2012 m. rugpjūčio mėn. atliko VŠĮ „Europos socialiniai, teisiniai ir ekonominiai projektai“.

